

«Келісілді»
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрлігі
Мектепке дейінгі және орта білім
комитетінің төрағасы
 М. Мелдебекова
«19» 01 2021 ж.

«Бекітемін»
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрлігі
«Ұлттық тестілеу орталығы»
РМҚК директоры
 Д. Смагулов
«19» 01 2021 ж.

Дүниежүзі тарихы пәні бойынша мектеп бітірушілерді
қорытынды аттестаттауға арналған тест спецификациясы
(2021 жылдан бастап қолдану үшін)

Тест спецификациясы келесі құжаттардың негізінде әзірленген:

– Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы №1080 қаулысымен бекітілген «Білім берудің барлық деңгейлерінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты»;

– ҚР БҒМ 2018 жылғы 31 қазандағы №604 бұйрығымен бекітілген (ҚР БҒМ 2020 жылғы 5 мамырдағы №182 бұйрығымен өзгертулер мен толықтырулар енгізілген) «Білім берудің барлық деңгейлерінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты»;

– ҚР БҒМ 2013 жылғы 3 сәуірдегі №115 бұйрығымен бекітілген Негізгі орта білім деңгейінің жалпы білім беретін пәндері бойынша үлгілік оқу бағдарламалары (5-9 сынып);

– ҚР БҒМ 2017 жылғы 27 шілдедегі №352 бұйрығымен бекітілген Жалпы орта білім беру деңгейінің 10-11 сыныптары үшін (орта білім беру деңгейінің жаңартылған мазмұндағы оқу бағдарламалары аясында) жалпы білім беретін пәндер бойынша үлгілік оқу бағдарламалары.

ҚР БҒМ 2019 жылғы 7 наурыздағы №105 бұйрығы мен бекітілген Жалпы орта білім беру деңгейінің 10-11 сыныптары үшін (орта білім беру деңгейінің жаңартылған мазмұндағы оқу бағдарламалары аясында) жалпы білім беретін пәндер бойынша үлгілік оқу бағдарламалары.

Тестті әзірлеу мақсаты: Дүниежүзі тарихы пәні бойынша қоғамдық-гуманитарлық бағыттағы негізгі орта және жалпы орта білім беру оқу бағдарламаларын меңгеру дәрежесін анықтау.

Тест мазмұны: Тест тапсырмаларының қиындығы 3 деңгейде беріледі: бірінші деңгейде - 5, екінші деңгейде – 6, үшінші деңгейде – 7 тапсырма.

Тестке жалпы білім беретін мектептерге арналған дүниежүзі тарихы пәні бойынша оқу бағдарламасына сәйкес оқу материалдары енгізілген.

№	Бөлім	№	Тақырып	№	Тақырыпша/Оқу мақсаттары
01	Ежелгі Шығыс елдері Антикалық өркениет	01	Ежелгі Шығыс елдері Антикалық өркениет	01	Қосөзен мемлекеттері, Ежелгі Египет, Азияның оңтүстік-батысындағы ежелгі мемлекеттер Ежелгі Оңтүстік және Шығыс Азия мемлекеттері (әлеуметтік-экономикалық дамуы мен қоғамдық-саяси тарихы)
				02	Ежелгі Грекия, Македония, Ежелгі Рим: Республика мен Империя кезеңі (әлеуметтік-экономикалық дамуы мен қоғамдық-саяси тарихы)

02	Орта ғасырлар (Ерте орта ғасырлар V-X ғғ., дамыған орта ғасырлар XI-XV ғғ., кейінгі орта ғасырлар XV-XVII ғғ.)	02	Орта ғасырлар (Ерте орта ғасырлар V-X ғғ., дамыған орта ғасырлар XI-XV ғғ., кейінгі орта ғасырлар XV-XVII ғғ.)	03	Батыс және Орталық Еуропа, Византия империясы және Таяу Шығыс, Орталық Азия, Орта Азия, славяндар, Киев Русі, Шығыс елдері, XI-XIII ғғ. Русь, Ресей XV-XVII ғасырларда (әлеуметтік-экономикалық дамуы)
				04	Батыс және Орталық Еуропа, Византия империясы және Таяу Шығыс Орталық Азия, Монғол-татар шапқыншылығы, Орта Азия, Славяндар, Киев Русі, Шығыс елдері, XI-XIII ғғ. Русь, Ресей XV-XVII ғасырларда (қоғамдық-саяси тарихы) XI-XIII ғасырлардағы христиан шіркеуі.
03	Ежелгі дүние тарихы мәдениеті (V ғ. дейін), Орта ғасырлардағы дүние жүзі тарихы мәдениеті	03	Ежелгі дүние тарихы мәдениеті (V ғ. дейін), Орта ғасырлардағы дүние жүзі тарихы мәдениеті	05	Ежелгі Шығыс, Ежелгі Грекия, Ежелгі Рим
				06	Батыс және Орталық Еуропа, Византия империясы және Таяу Шығыс, Орталық Азия, Орта Азия, славяндар, Киев Русі, Шығыс елдері, XI-XVII ғасырлардағы Ресей мемлекеті. Ұлы географиялық ашылулар. Қайта өрлеу.
04	Еуропа және Солтүстік Америка, Азия және Африка елдері (XVII ғ. - XX ғ. басы)	04	Еуропа және Солтүстік Америка, Азия және Африка елдері (XVII ғ. - XX ғ. басы)	07	Англия, Солтүстік Америка, Франция, Ресей, Германия, Италия, Австрия, Үндістан, Осман империясы, Қытай, Монғолия, Жапония, Иран. Англияда капитализмнің орнауы (XVII- XVIII ғғ. қоғамдық-саяси тарихы және әлеуметтік-экономикалық дамуы)
				08	АҚШ, Англия, Ресей, Франция, Германия, Италия, Австро-Венгрия, Қытай, Жапония, Үндістан, Осман империясы, Иран, Араб елдері (XIX ғ. – XX ғ. басы. қоғамдық-саяси тарихы және әлеуметтік-экономикалық дамуы)

05	Еуропа, Солтүстік Америка, Азия және Африка елдерінің мәдениеті (XVIII ғ. - XXI ғ. басы)	05	Еуропа, Солтүстік Америка, Азия және Африка елдерінің мәдениеті (XVIII ғ. - XXI ғ. басы)	09	Ағартушылық дәуірі. XVII-XVIII ғғ. ғылым мен техниканың дамуы. Мәдениеттің дамуы (XIX ғ.-XX ғ. бірінші жартысы) Мәдениеттің дамуы (XX ғ. II жартысы - XXI ғ. басы)
06	Халықаралық қатынастар (XVII ғ. - XXI ғ. басы)	06	Халықаралық қатынастар (XVII ғ. - XXI ғ. басы)	10	Отарлау жүйесі мен халықаралық қатынастар (XVII-XVIII ғғ.) XIX ғ.-XXI ғ. басындағы халықаралық қарым-қатынастар
07	Дүние жүзілік соғыстар және олардың салдарлары	07	Дүние жүзілік соғыстар және олардың салдарлары	11	Бірінші дүниежүзілік соғыс (1914-1918 жж.) Версаль – Вашингтон жүйесі Екінші дүниежүзілік соғыс (1939-1945 жж.). II дүниежүзілік соғыс барысындағы Ұлыбритания, Франция, Германия, Италия, КСРО, АҚШ, Жапония, Қытай, Монғолия, Үндістан, Иран, Ауғанстан, Түркия, Азиядағы және Африкадағы Араб елдері
08	Еуропа және Америка елдері, Азия және Африка елдері (1918-2014 жж.)	08	Еуропа және Америка елдері, Азия және Африка елдері (1918-2014 жж.)	12	Екі дүниежүзілік соғыс аралығындағы Еуропа және Америка елдері (1918-1939 жж.) (Ұлыбритания, Франция, Германия, Италия, Кеңестік Ресей, КСРО, АҚШ, Жапония, Қытай, Монғолия, Үндістан, Иран, Ауғанстан, Түркия, Азиядағы және Африкадағы Араб елдері)
				13	Батыс Еуропа және Америка елдері, Оңтүстік, Орталық, Шығыс Еуропа елдері, Азия және Африка елдері (1945-2014 жж.) (Ұлыбритания, Франция, ГФР, АҚШ, Орталық және оңтүстік-шығыс Еуропа елдері, КСРО. Ресей Федерациясы, Жапония, Қытай, МХР, Үндістан, Пәкістан, Иран, Ауғанстан, Түркия, Араб елдері)
09	Өркениет: даму ерекшеліктері	09	Өркениет: зерттеудің теориялары мен тәсілдері. Өркениеттердің жіктелуі; Экономикалық	14	тарихи оқиғаларды, процестер мен құбылыстарды түсіндіру үшін "өркениет", "өркениет типі" терминдерін қолдану "Өркениет" түсінігін зерттеудің

		жүйелердің тарихи типтері: өзгеріс пен сабақтастық.		негізгі әдістерін түсіндіру өркениеттің дәстүрлі түрінің ерекшеліктерін түсіндіру; шаруашылық қызмет пен өркениеттік даму арасындағы байланысты талдау өркениеттің индустриалды түрінің ерекшеліктерін түсіндіру өркениеттің постиндустриалды дамуының ерекшеліктерін түсіндіру; ақпараттық технологиялардың қазіргі өркениеттің дамуына әсерін анықтау
			15	мемлекеттердің экономикалық даму ерекшеліктерін талдау үшін "экономика" және "экономикалық жүйе" ұғымдарын қолдану; экономикалық жүйелердің тарихи типтерінің белгілерін түсіндіре отырып оларды жіктеу әртүрлі мемлекеттердің мысалында экономиканың дәстүрлі (аграрлы) түріне тән белгілерін анықтау; экономикалық жүйелердің түрлері туралы білімдерін пайдалана отырып, экономикалық дамудың ерекшеліктерін түсіндіру; әртүрлі елдердің мысалында нарықтық экономикаға тән белгілерді анықтау әртүрлі мемлекеттердің мысалында жоспарлы (социалистік) экономикаға тән белгілерін анықтау экономиканың аралас түріне тән белгілерді анықтай отырып, оған көшудің себептерін зерттеу
	10	Әлем өркениеттерінің тарихы; өркениеттердің өзара әрекеттесуі	16	ежелгі өркениеттердің ерекшеліктерін оларға тән белгілерін салыстырмалы талдау негізінде анықтау; ежелгі өркениеттердің дамуына діни сенімдердің әсерін анықтау; мемлекет пен қоғамның дамуы туралы ежелгі философиялық ілімдерді зерттеу жергілікті өркениеттердің ерекшеліктерін, оларға тән белгілерін салыстырмалы талдау негізінде анықтау;

			<p>аймақтардың өркениеттік ерекшеліктер трансформациясының себептерін анықтау</p> <p>әлемдік діндердің даму кезеңдері мен ерекшеліктерін сипаттау;</p> <p>әлемдік діндердің философиялық негіздерін түсіндіру;</p> <p>әлемдік діндер ілімдерін дегі жалпы адамгершілік құндылықтарды анықтау;</p> <p>қазіргі кездегі өркениет жағдайында әлемдік діндердің даму тенденцияларын анықтау;</p> <p>қазіргі кездегі деструктивті діни ұйымдар мен ағымдардың қоғамға әсерін бағалау</p>
		17	<p>себеп-салдарлық байланысты анықтай отырып, әлемдік сауданың өркениет дамуындағы рөлін анықтау;</p> <p>әлемдік экономиканың дамуындағы халықаралық ұйымдардың рөлін анықтау</p> <p>өркениеттерді жақындас тыру факторы ретінде дипломатияның маңызын анықтау;</p> <p>қазіргі өркениеттің дамуындағы дипломатияның рөлін анықтау</p> <p>ежелгі және орта ғасырлардағы жаулап алушылық жорықтардың себептерін түсіндіру;</p> <p>отаршыл экспансия мен қазіргі замандағы жаһандық мәселелердің себеп-салдарлық байланысын анықтау;</p> <p>қазіргі өркениеттің даму контекстінде әскери қақтығыстардың ерекшеліктері мен салдарларын анықтау</p> <p>әртүрлі өркениеттердің жетістіктерін зерттей отырып, мәдениеттердің өзара әрекеттестігі мен өзара ықпалын сипаттау;</p> <p>жаһандандудың жағымды және жағымсыз жақтарын анықтай отырып, оның қоғамның рухани дамуына әсерін бағалау</p>
11	Табиғи және географиялық факторлардың мемлекеттердің экономикалық дамуына	18	<p>мемлекеттер мен аймақтардың шаруашылық мамандануының қалыптасуындағы табиғи-географиялық фактордың рөлін негіздеу</p>

			тигізетін әсері; Қазіргі кезеңде әлем елдерінің экономикалық даму деңгейі бойынша жіктелуі.		экономиканың дамуындағы табиғи географиялық шектеуші факторларға төтеп берудің әртүрлі амалдарын зерттеу; қазіргі заман тарихында шектеуші табиғигеографиялық факторлар жағдайындағы мемлекеттердің сәтті экономикалық дамуының мысалдарын тұжырымдау
				19	мемлекеттер мен аймақтардың әркелкі экономикалық дамуының тарихи алғышарттарын анықтау; әртүрлі алғышарттардың негізінде мемлекеттерді экономикалық даму деңгейі бойынша жіктеу мемлекеттердің кедейшілік мәселесін шешуге бағытталған іс-әрекетін зерттеп, оның тиімділігін анықтау; мемлекеттер мен аймақтардың кедейшілік пен экономикалық артта қалушылыққа төтеп берудегі халықаралық ұйымдардың рөлін бағалау; дамушы елдердің әлеуметтік экономикалық артта қалушылыққа төтеп берудің ықтимал жолдарын болжау
10	Этникалық және әлеуметтік процесстер; саяси-құқықтық процесстер	12	антропогенез және этногенез; әлем тарихындағы ұлтаралық қарым-қатынастар; қоғамның әлеуметтік құрылымының тарихи формалары,	20	антропогенездің әртүрлі теорияларын жүйелеу және тұжырымдау тарихи оқиғаларды, процесстер мен құбылыстарды түсіндіру үшін "этнос", "этногенез", "ұлт" ұғымдарын қолдану; этногенездің әртүрлі теорияларын жүйелеу және тұжырымдау; Л. Н. Гумилевтің этностардың пайда болуы мен дамуы туралы ғылыми көзқарастарының ерекшеліктерін зерттеу әлем картасын пайдалана отырып әртүрлі тарихи кезеңдердегі этникалық процесстерді түсіндіру; қазіргі кездегі ассимиляция мен саны аз этностардың жойылып кету себептерін анықтау; жаһандану жағдайындағы

			этникалық және мәдени әртүрлілікті сақтаудың маңыздылығын негіздеу
			21 тарихи оқиғаларды, процестер мен құбылыстарды түсіндіру үшін "ұлтшылдық", "шовинизм", "нәсілдік кемсітушілік"терминдерін қолдану; ұлтаралық қақтығыстардың пайда болуының себеп-салдарлық байланысын анықтау; тарихи оқиғаларды талдау негізінде қазіргі кездегі ұлтаралық қатынастардың сипатын бағалау ұлтаралық қатынастарды реттеудегі халықаралық ұйымдардың рөлін талдау; қазіргі кездегі интеграциялық процестердің тиімділігін бағалау; ұлтаралық келісімнің қазақстандық үлгісінің мысалында этностар арасындағы бейбіт әрекеттестіктің мүмкіндігін дәлелдеу
			22 тарихи процестерді түсіндіру үшін "социогенез", "формациялық әдіс", "өркениеттік әдіс" ұғымдарын қолдану; социогенездің әртүрлі теорияларын жүйелеу және тұжырымдау қоғамның әлеуметтік ұйымдасуының тарихи формаларын, оларға тән белгілерін анықтай отырып түсіндіру; қазіргі қоғамның әлеуметтік стратификациясын зерттеу
13	Құқықтық мемлекет және азаматтық қоғам; әлемнің қазіргі саяси жүйесі; қазіргі заманда бейбітшілік пен қауіпсіздікті сақтау проблемалары;	23	мемлекеттердің саяси-құқықтық жүйесінің дамуының қазіргі тенденцияларын түсіндіру үшін "құқықтық мемлекет" ұғымын қолдану; құқықтық мемлекеттің қалыптасуының алғышарттарын зерттеу әртүрлі мемлекеттердің мысалында құқықтық мемлекеттің қалыптасу жолдарын талдау;

				<p>эртүрлі мемлекеттердің мысалында құқықтық мемлекет принципіне рiнiңжүзеге асу ерекшелiктерiн салыстыру; қазiргi кездегi адам құқықтарының Жалпы Декларациясының маңызын негiздеу</p> <p>мемлекеттердiң саяси-құқықтық жүйесiнiң дамуының қазiргi тенденцияларын түсiндiру үшiн "азаматтық қоғам" ұғымын қолдану;</p> <p>құқықтық мемлекет пен азаматтық қоғамның құрылуының тарихи байланысын анықтау</p> <p>азаматтық қоғамның қалыптасуы мен дамуында үкiметтiк емес ұйымдардың рөлiн анықтау;</p> <p>эртүрлі мемлекеттердегi үкiметтiк емес ұйымдардың қызметiн бағалау</p>
			24	<p>Ялта-Потсдам халықаралық қатынастар жүйесiнiң ыдырау себептерiн талдау;</p> <p>әлемнiң биполярлы жүйесiнiң ерекшелiктерiн сипаттау</p> <p>қазiргi кездегi халықаралық қатынастарды сипаттау үшiн "постбиполярлық жүйе", "көпвекторлы саясат", "бiр полярлы әлем" ұғымдарын қолдану;</p> <p>тарихи оқиғалар, процестер мен құбылыстарды талдау негiзiнде қазiргi кездегi халықаралық қатынастардың даму тенденцияларын сипаттау</p>
			25	<p>тарихи оқиғалар мен процестердi түсiндiру үшiн "сепаратизм", "терроризм", "фундаментализм", "экстремизм", "миграция", "босқын" терминдерiн қолдану;</p> <p>сепаратизм, экстремизм және халықаралық терроризмнiң таралу себептерi мен салдарларын анықтау;</p> <p>халықаралық қауiпсiздiк жүйесiнiң дамуының ықтимал нұсқаларын болжау</p> <p>тарихи оқиғалар, процестер мен құбылыстарды талдау негiзiнде қазiргi кездегi халықаралық</p>

					қатынастардың даму тенденцияларын сипаттау; бейбітшілік пен қауіпсіздікті сақтауға бағытталған халықаралық ұйымдардың қызметін талдау; қауіпсіз әлем дамуының ықтимал жолдарын болжау
11	Мемлекет, соғыс және революциялар тарихынан	14	Мемлекеттің тарихи типтері мен формалары және саяси режимдер; әлем тарихының барысына әсер еткен әскери-саяси оқиғалар; революциялар-қоғамды өзгерту факторларының бірі ретінде;	26	тарихи оқиғалар мен процестерді түсіндіру үшін "мемлекет", "билік", "басқару институты" терминдерін қолдану; мемлекеттік құрылыстың ерекшеліктерін түсіндіру үшін мемлекеттің пайда болу теорияларын салыстыру тарих контекстінде мемлекеттік құрылыс формасының өзгеруінің заңдылықтарын анықтау және талдау; мемлекеттердің тарихи формаларына тән белгілерін анықтай отырып, салыстыру деректерді талдау негізінде саяси режимдер түрлерінің мықты және әлсіз жақтарын анықтай отырып, салыстыру; тоталитарлық саяси режимнен қазіргі замандағы демократияға ауысудың ерекшеліктерін талдау
				27	деректерді қолдана отырып грек-парсы соғыстарының мысалында ерте империялардың пайда болу процесін түсіндіру; антика дәуірінде империялардың пайда болуының себептері мен салдарларын талдау; эллинизмді таратуда А. Македонскийдің жорықтарының рөлін бағалау халықтардың ұлы қоныс аударуының жағымды және жағымсыз салдарларын анықтау; тарихи деректердің негізінде антикалық дәуірден орта ғасырларға өту заңдылығын тұжырымдау дәйекті қорытындылар жасай отырып, араб шапқыншылықтары мен мен крест жорықтарының себептерін анықтау; әлемдегі өзгерістерді зерттей отырып араб шапқыншылықтары

			<p>мен крест жорықтарының салдарларын салыстыру</p> <p>моңғол шапқыншылығының Еуразиядағы ұлттық мемлекеттердің қалыптасу процесіне әсерін талдау; әлемдегі өзгерістерді зерттей отырып моңғол шапқыншылығының салдарларын бағалау</p> <p>Наполеон соғыстары мен Еуропа мемлекеттеріндегі капиталистік дамудың ілгерілеуі арасындағы себеп-салдарлық байланысты орнату;</p> <p>Наполеон Кодексінің Еуропадағы либералды қоғамдық идеялардың таралуындағы маңыздылығын бағалау</p> <p>тарихи құжаттарды талдау негізінде Бірінші және Екінші дүниежүзілік соғыстардың себептері мен салдарларын түсіндіру;</p> <p>Версаль-Вашингтон және Ялта-Потсдам жүйелерінің тиімділігін және олардың қазіргі заманға әсерін бағалау;</p> <p>дүниежүзілік соғыстар кезеңінде халықаралық қатынастардың даму тенденцияларын талдау</p>
		28	<p>аграрлы қоғамнан индустриалды қоғамға өту заңдылықтарын тұжырымдау;</p> <p>буржуазиялық революциялардың нәтижесіндегі әлеуметтік құрылымдағы өзгерістерді түсіндіру;</p> <p>революциялардың жағымды және жағымсыз салдарларын бағалау</p> <p>революциялардың жағымды және жағымсыз салдарларын бағалау;</p> <p>социалистік революцияның мәнін түсіну үшін әлеуметтік теңдік идеясының даму кезеңдерін зерттеу;</p> <p>капитализмнен социализмге өтудің әлеуметтік-экономикалық және саяси алғышарттарын анықтау;</p> <p>социалистік революциялардың</p>

					нәтижесінде қоғамның әлеуметтік құрылымдағы өзгерістерді түсіндіру Шығыс Еуропадағы "барқыт" революцияларының мазмұны мен нәтижелерін талдау; "араб көктемі" және "түрлі-түсті революциялардың" ішкі және сыртқы факторларын анықтау; қоғамдық мәселелерді шешудің революциялық тәсілінің салдары жайлы қорытынды жасау
12	Мәдениеттің дамуы; қоғамдық-саяси ойдың дамуы; білім беру мен ғылымның дамуы	15	Адамзаттың мәдени мұрасын сақтап қалу тәсілдері; өнер-қоғам дамуының айнасы; қазіргі заман қоғамының рухани-адамгершілік құндылықтары.	29	ЮНЕСКО қызметін мысалға ала отырып тарихи-мәдени мұраны сақтау жолдарын түсіндіру; ЮНЕСКО-ның Әлемдік мұра нысандар тізімі ескерткіштерінің мысалында тарихи-мәдени мұраның маңыздылығын анықтау әлемнің ең ірі мұражайларын зерттеп, ерекшелік терін анықтау; әлем халықтарының тарихи-мәдени мұрасын зерттеу және сақтап қалудағы мұражайлардың рөлін түсіндіру;
				30	қоғамдағы өзгерістерді түсіну үшін "абстракционизм", "модернизм", "постмодернизм", "авангардизм", "футуризм", "кубизм", "сюрреализм", "экспрессионизм", "гиперреализм", "хайтек" терминдерін қолдану; өнердің стильдері мен бағыттарының дамуына қоғамдық процестердің әсерін анықтау; әлем мәдениетінің көрнекті өкілдерінің шығармашылық туындыларын талдап, олардың ерекшеліктерін анықтау өзгерістер пен сабақтастықтарды анықтай отырып, қазіргі кездегі өнердің даму тенденцияларын анықтау; бұқаралық мәдениеттің ерекшеліктерін түсіндіріп, оның қазіргі қоғамға әсерін талдау
				31	деректерді талдау негізінде адамзаттың рухани-моральдық құндылықтарының қалыптасу

			<p>қайнар көздерін анықтау дәйекті қорытындыларды жасай отырып, қоғамның тарихи даму контекстіндегі руханиадамгершілік құндылықтардың өзгеруінің мысалдарын зерттеу;</p> <p>қоғамның моральдық құндылықтарын қайта бағалауға септігін тигізген XX ғасырдың тарихи оқиғаларының ерекшеліктерін анықтау қоғамның тұрақты дамуы үшін қазіргі әлемнің жалпыадамзаттық адамгершілік құндылықтардың маңызын түсіндіру;</p> <p>жаһанданудың ұлттық-мәдени дамуға әсерін талдау;</p> <p>болашақтағы адамның моральдық бейнесін анықтай отырып, адамзаттың рухани-адамгершілік дамуының ықтимал жолдарын болжау</p>
16	<p>Жаңа және қазіргі замандардағы қоғамдық ойдың эволюциясы; XXғ бостандық пен әділеттілік үшін күрескерлер; XXғ-XXI ғ. басындағы көрнекті реформатор-саясаткерлер</p>	32	<p>қоғамдық ойдың дамуын түсіндіру үшін "либерализм", "ұлтшылдық", "социал-демократия", "марксизм", "экзистенциализм", прагматизм", "позитивизм" түсініктерін қолдану;</p> <p>қоғамдық-саяси ойдың дамуы үшін Ағартушылық дәуір идеяларының маңыздылығын бағалау;</p> <p>XIX-XX ғасырлардағы қоғамдық құрылыс туралы философиялық ойдың даму ерекшеліктерін зерттеу</p> <p>Үндістанның қоғамдық-саяси даму идеологиясы ретінде "гандизм" ұғымын түсіндіру;</p> <p>Үндістанның ұлттық тәуелсіздікке күресушілер жетудегі бейбіт жолмен қарсыласу идеяларының маңыздылығын анықтау;</p> <p>қоғамдық-саяси өмірдегі тұлғаның рөлі жайлы қорытындылар жасау</p> <p>АҚШ-тағы тарихи оқиғаларды түсіндіру үшін "нәсілдік кемсітушілік", "сегрегация"</p>

				<p>ұғымдарын қолдану; азаматтық құқықтар үшін күресте тұлғаның белсенді азаматтық позициясының маңыздылығын бағалау</p> <p>Оңтүстік Африка Республикасындағы тарихи оқиғаларды түсіндіру үшін "апартеид" ұғымын қолдану мемлекет тарихының өтпелі кезеңдеріндегі реформалардың маңыздылығын бағалау; тарихи оқиғаларды түсіндіру үшін "этатизм", "зайырлы мемлекет" ұғымдарын қолдану; мемлекет тарихындағы тұлғаның рөлі жайлы қорытындылар жасау бейбіт және соғыс кезеңіндегі Ф. Рузвельттің ішкі және сыртқы саясатының ерекшеліктерін анықтау</p> <p>Франциядағы әлеуметтік-саяси процестерді түсіндіру үшін "голлизм" ұғымын қолдану; Ш. Голль қызметінің мысалында мықты президенттік билік институтының маңыздылығын дәлелдеу</p> <p>әлеуметтік-экономикалық процестерді түсіндіру үшін "қытайлық ерекшелігі бар социализм" ұғымын қолдану; ҚХР мысалында жоспарлы экономикадан нарықтық экономикаға көшу себептерін талдау</p> <p>тарихи оқиғаларды талдау негізінде Оңтүстік-Шығыс Азиядағы "экономикалық ғажайып" факторларын тұжырымдау;</p> <p>Сингапур және Малайзия мысалында мемлекет модернизациясының ерекшеліктерін салыстыру</p> <p>қазақстандық модернизация үлгісін құрастыру және жүзеге асырудағы Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президентінің рөлін бағалау; "Қазақстан - 2030", "Қазақстан - 2050" стратегияларының мысалында мемлекет дамуын ұзақ мерзімді жоспарлау</p>
--	--	--	--	--

			қажеттілігін дәлелдеу; Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президентінің "Мәңгілік Ел" жалпыұлттық идеясын ұсыну өзектілігін негіздеу
17	Білім беру- жалпыадамзаттық құндылық ретінде; ғылыми-техникалық прогресс; қазіргі заманғы ғылыми технологиялар	33	тарихи даму контекстіндегі әлем халықтарының жазу түрлерін жіктеу; адамзат өркениетінің дамуындағы жазу мен кітап бастыру ісінің маңыздылығын анықтау адамзат тарихы контекстінде мектептегі білім берудің дамуындағы өзгерістер мен сабақтастықтарды сипаттау; мемлекеттердің әлеуметтік- экономикалық дамуындағы білім берудің рөлін талдау; мектептегі білім берудің заманауи үлгілерін, оның ерекшеліктері мен артықшылықтарын анықтай отырып салыстыру жоғары оқу орындарының пайда болу тарихын, олардың ортақ даму тенденцияларын анықтай отырып зерттеу; ағартушылық пен ғылымды өрістетудегі алғашқы университеттердің рөлін талдау; тарихи даму контекстінде жоғары білім беру жүйесінің дамуындағы өзгерістер мен сабақтастықтарды анықтау; заманауи жоғары білім беру үлгілерін салыстырып, артықшылықтары мен ерекшеліктерін анықтау
		34	мемлекеттердің әлеуметтік- экономикалық дамуын талдау үшін "өнеркәсіп революциясы", "ғылыми-техникалық революция" ұғымдарын қолдану; -әртүрлі мемлекеттердегі өнеркәсіп революциясының ерекшеліктерін анықтап, олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау; қазіргі кездегі өркениеттің дамуындағы ғылыми- техникалық революцияның маңыздылығын бағалау;

				<p>әлеуметтік-экономикалық процестердің ерекшеліктерін түсіндіру үшін "ғылымтехникалық прогресс" ұғымын қолдану;</p> <p>қазіргі заманның жаһандық мәселелерінің туындауына ғылыми-техникалық прогрестің әсерін зерттеу;</p> <p>қазіргі заманның жаһандық мәселелерін шешудегі ғылыми-техникалық прогрестің дамуының ықтимал жолдарын болжау</p> <p>қоғамның дамуына ақпараттық технологиялардың әсерін зерттеу;</p> <p>адамзат өркениетінің дамуы үшін ақпараттық технологиялар саласындағы жетістіктердің ықтимал салдарын болжау</p> <p>робототехника және космонавтиканың мемлекеттердің бәсекеге қабілетті дәрежесіне әсерін зерттеу;</p> <p>ғылымның заманауи тенденцияларының дамуын түсіндіру үшін "гендік инженерия", "нанотехнология", "энергияның балама көздері" ұғымдарын қолдану;</p> <p>жаңа ғылыми бағыттар жетістіктерінің әлеуметтік-экономикалық дамуға әсерін талдау;</p> <p>қазіргі заманның жаһандық мәселелерін шешу үшін ғылым мен техниканың заманауи түрлері дамуының маңызын түсіндіру</p>
--	--	--	--	--

Тапсырма мазмұнының сипаттамасы:

Курстың оқу бағдарламасы бойынша білім алушылар меңгеруі тиіс:

Ежелгі дүние тарихының негізгі кезеңдерін; тарихтағы жыл санау жүйесін;

ежелгі дүниедегі алғашқы қоғамдық құрылыс мен мемлекеттер тарихының өзіндік ерекшеліктерін; алғашқы өркениет ошақтарын, олардың маңызын;

Қосөзен, Египет, Азияның оңтүстік-батысындағы, Орта және Орталық Азиядағы, Оңтүстік және Шығыс Азиядағы ежелгі мемлекеттердің, қалыптасу, даму ерекшеліктерін, қоғамдық құрылысын, мәдениеттегі жетістіктерін;

Орта Азия халықтарының грек-македон басқыншыларына қарсы күресін;

ежелгі дүние тарихында болған аса маңызды оқиғаларды; мәдени-экономикалық дамудағы Ұлы Жібек жолының сауда жолы ретіндегі маңызын;

Ежелгі Грекия мен Римде мемлекеттің пайда болып дамуының өзіндік ерекшеліктерін, мәдени өмірін және антик мәдениеттің әлемдік мәдениетке қосқан үлесін; әр түрлі халықтар мен этностардың мифтерін, аңыздарын және шежірелерін; әлемдік діндер мен философиялық ағымдарды (конфуцийлік, буддизм, христиандық); орта ғасырдағы дүние жүзі тарихының негізгі кезеңдерін; ортағасырлық қоғамның негізгі белгілері мен ерекшеліктерін; феодалдық қатынастардың мәнін; орта ғасырлардағы қоғамның әлеуметтік құрамын; орта ғасырлардағы жер иеленудің, салықтың негізгі түрлерін; орта ғасырлардағы мемлекеттік құрылыс пен билік түрлерін; V-X ғасырлардағы Батыс және Орталық Еуропада, Таяу Шығыста орталықтанған мемлекеттердің құрылуының алғышарттары мен хронологиясын; VI-X ғасырлардағы арабтардың орта ғасырлық тарихын, ислам дүниесіндегі мәдениеттің ерекшеліктерін; XI-XV ғасырлардағы Еуропа мемлекеттері дамуындағы ерекшеліктерді; крест жорықтарының нәтижелерін; ортағасырлардағы Шығыс әлемінің тарихи көрінісін; XI-XV ғасырлардағы Орта және Орталық Азия мемлекеттерінің әлеуметтік дамуын; моңғол-татар шапқыншылығы қарсаңындағы феодалдық бытыраңқылықты; орыс жерлерін біріктірудің аяқталуы мен Алтын Орданың құлауын; орта ғасырдағы тарихи тұлғалар мен ғылымның, мәдениеттің көрнекті қайраткерлерін; орта ғасырдағы өркениет аймақтары және олардың маңызын білуі тиіс; жаңа замандағы дүниежүзі тарихының хронологиялық шеңберін, негізгі кезеңдерін; Англиядағы капиталистік өндірістің дамуындағы ерекше белгілерді; ағартушылық дәуірдің еуропа қоғамының дамуына әсерін; отарлау саясатының мәнін, отаршылдыққа қарсы қозғалыстарды; Солтүстік Америкадағы отарлық жүйенің негізгі белгілерін, тәуелсіздік үшін соғыстың тарихи маңызын; Француз буржуазиялық революциясының себебі мен нәтижесін; XVIII ғасырдағы Ресейдің даму ерекшеліктерін; XVII-XVIII ғасырлардағы Үндістан, Осман империясы, Қытай, Иран, араб елдерінің әлеуметтік-экономикалық дамуын; Азия мен Африка елдеріндегі отарлық езгінің зардаптарын; XVII-XIX ғасырлардағы дүниежүзі мәдениетінің негізгі жетістіктерін, мәдениеттің дамуына үлес қосқан көрнекті тұлғаларды; XIX ғасыр–XX ғасырдың басындағы дүние жүзі елдерінің дамуында болған негізгі белгілер мен ерекшеліктерін; капитализмнің пайда болуы мен дамуын; революциялық және эволюциялық жолдармен қоғамдық қатынастардың өзгеру мүмкіндіктерін; революциялардың себептері мен реформалардың қоғам дамуындағы баламалы жолын; қоғамдағы жаңа әлеуметтік құрылымды және оның реформалардағы қарама қайшылықтарды шешу құралы ретіндегі рөлін; XIX ғ.–XX ғасырдың басындағы дүние жүзі елдерінің даму үдерісін және негізгі ерекшеліктерді; халықаралық қатынастардың өзекті мәселелерін; XIX ғ.–XX ғасырдың басындағы мәдениеттің дамуын, әлемдік ғылым мен көркем мәдениеттің маңызды жетістіктерін және оның жеке тұлғаның дамуына әсерін білуі тиіс; шетелдердің қазіргі заман тарихындағы негізгі оқиғалар мен құбылыстарды; XX ғ.–XXI ғ. басындағы дүние жүзінің саяси картасындағы өзгерістерді; ақпараттық қоғамға өту үдерісінің динамикасын анықтайтын негізгі факторларды; XX ғ.–XXI ғ. басындағы ғылым мен мәдениеттің маңызды жетістіктерін; XX ғ.–XXI ғ. басындағы маңызды әлеуметтік және ұлттық қозғалыстардың сипаты мен бағыттарын және саяси партиялар мен күштердің әлеуметтік негіздерін; XX ғ.–XXI ғ. басындағы әлемнің негізгі аймақтары мен елдер топтарының саяси, экономикалық және әлеуметтік дамуындағы маңызды бағыттарды; дүниежүзінің әртүрлі елдеріндегі саяси режимдердің ортақ белгілерін және жеке елдердің даму ерекшеліктерін; дүние жүзінің ірі елдерінің экономикалық дамуының ортақ белгілерін сипаттау және жеке елдердің даму ерекшеліктерін; XX ғ.–XXI ғ. басындағы халықаралық қатынастар дамуының негізгі бағыттарын білуі тиіс.

Тарихи концептілер негізінде оқытудың күтілетін нәтижелері: 1) «Дәлел» бойынша білім алушылар: қарастырылып отырған дәлелге қатысты: аудитория, мақсаттар, көзқарастар, формат, аргумент, шектеулер және контекст сынды тарихи айғақтың ерекшеліктерін талдайды, тарихи айғақтарды талдау және бағалау негізінде дәйекті қорытынды жасайды, өткен заман туралы объективті түсінік қалыптастыру мақсатында түпнұсқалық және қосалқы деректерден әртүрлі, қарама-қайшы айғақтарды талдайды; 2) «Өзгеріс пен сабақтастық» бойынша білім алушылар: сабақтастық пен өзгеріске қатысты тарихи мысалдарды уақыт пен кеңістікте талдайды және бағалайды; сабақтастық пен

өзгеріске қатысты тарихи мысалдарды ұзақ уақыт бойы ауқымды тарихи процестер мен тақырыптарға дейін біріктіреді, тарихи оқиғалар мен процестердің белгілі бір уақыт межесінде жүйеленуі мен ұйымдасуының негізін (критерийлер) түсіндіреді; 3) «Себеп және салдар» бойынша білім алушылар: бір немесе бірнеше себептердің және/немесе ықпалдардың өзара әрекеттесуін талдайды және бағалайды; ұқсастықтарды, себеп-салдарды, өзара байланысты көрсете отырып тарихи себептілікті түсінеді, тарихи құбылыс, оқиға немесе процесті басқа ұқсас тарихи құбылыстармен уақыт пен кеңістікте байланыстырудың әдістерін түсіндіреді және бағалайды; 4) «Ұқсастық пен айырмашылық» бойынша білім алушылар: белгілі бір жерде, белгіленген бір уақыт кезеңінде және/немесе әртүрлі қоғамдарда, немесе бір қоғамның ішіндегі өзара байланысқан тарихи оқиғаларды салыстырады; 5) «Маңыздылық» бойынша білім алушылар: қоғамның дамуы үшін тарихи оқиғаның, құбылыстың, процестің маңыздылығын анықтайды; 6) «Интерпретация» бойынша білім алушылар: белгілі бір тарихи оқиғаға, құбылысқа, процеске қатысты әртүрлі көзқарастарды түсіндіреді және бағалайды.

Тест тапсырмаларының формалары:

Жабық формадағы бір дұрыс жауапты және ашық формадағы қысқаша немесе толық жауапты қажет ететін тест тапсырмалары.

Тест тапсырмаларының саны:

Тесттің бір нұсқасындағы тест тапсырмаларының саны – 18: бір дұрыс жауапты 10 тест тапсырмасы, контекст негізінде бір дұрыс жауапты 5 тест тапсырмасы, ашық түрдегі қысқаша немесе толық жауапты 3 тест тапсырмасы.

Тест тапсырмаларын орындау уақыты: Тестті жалпы орындау уақыты – 80 минут.

Жеке тест тапсырмаларының және барлық тесттің орындалуын бағалау:

Дұрыс орындаған бір дұрыс жауапты тест тапсырмасы үшін – 1 балл, дұрыс орындалмаса – 0 балл. Барлығы – 10 балл.

Контекст негізінде дұрыс орындалған бір дұрыс жауапты тест тапсырмасы үшін – 1 балл, дұрыс орындалмаса – 0 балл. Барлығы – 5 балл.

Ашық түрдегі дұрыс орындалған 1 тест тапсырмасына 0-ден 5 балға дейін, максималды – 5 балл. Барлығы – 15 балл.

Барлық тест бойынша жиналатын максималды балл – 30.

